

Ekim Devrimi ve Demokrasi

<http://www.gencliginsesi.net>

İçindekiler

1	Burjuva Demokrasisinin Ortaya Çıkışı	3
2	Devlet ve Demokrasi	4
3	Kimin İçin Demokrasi	5
4	Demokrasinin Önemi	10
5	Ekim Devrimi ve Proleter Demokrasi	11
6	Proleter Demokrasinin Organları: Sovyetler	17
7	Demokrasinin Aşılması	20
8	Ekim Devrimi'nin Yolunda!	21

Dünyayı kana bulayıp egemenlik alanını genişletmek isteyenlerden kapitalizmi reformlarla insancillaştırmaya çalışanlara, egemenliğini kanlı diktatörlüklerle sağlayanlardan Avrupa Birliği bürokratlarına kadar herkesin dilinde “demokrasi” sözcüğü. Herkes demokrasi hayranı, herkes demokrat!

ABD, Afganistan ve Irak’ı işgal ederken uluslararası terörizme karşı ‘savaşıyor’, bununla da yetinmeyip, medeniyetten yoksun kalmış ülkelere ‘demokrasi ve insan hakları’ni götürmeyi ihmal etmiyor. CHP, AKP’yi demokratik-laik cumhuriyetin altını oymakla suçlarken, kendisini, laiklik ve demokrasinin koruyucusu ilan ediyor. AKP ise, ‘halkın iradesi’ni temsil ettiğini söyleyerek, darbeci-faşist güçlere karşı demokrasi savaşçısı rolüne bürünüyor. 1960 darbesinden 28 Şubat müdahalesine, en son 27 Nisan Genelkurmay açıklamalarına kadar bütün askeri darbe ve müdahaleler, anarşi/şeriat edebiyatının yanında “demokratik, laik, sosyal hukuk düzenini” korumak adına yapılıyor.

Demokrasiyi savunmayan yok gibi. Herkes için birincil önemde olmasa da, demokrat olmak, en azından sorulduğunda belirtilmesi gereken niteliklerden birisi. Demokrasi, hem TBMM şahsında “halkın iradesinin hayat bulması”, hem de “muasır medeniyetler” denilen Avrupa seviyesine ulaşmak, daha doğrusu ona benzemek için gerekli bir düzen.

‘Demokrasi’ bu kadar güncelken, uluslararası burjuvazinin yörüngesinde dönen yazar-çizerler; şaşalı söylemlerden etkilen küçük burjuva aydınlar da kendilerince bir demokrasi tanımı yapıyorlar. Demokrasiyi sınıfsal içeriğinden ayrı ele alıp, hayali bir dünyada hayali bir ‘iyilik’ dağıtıcısı dizayn ediyorlar.

Kendisiyle beraber tüm ezilenleri kurtarma mücadelesi veren işçi sınıfı ve partisi için demokrasinin bilim-dışı kavranışına karşı mücadele de, öyleyse, yığınları kapitalizme bağlamak isteyen burjuvaziye karşı mücadelenin bir parçasıdır.

1917 Büyük Sosyalist Ekim Devrimi’nin 90. yılındayız. Ekim Devrimi, insanlık tarihinde bir dönüm noktasıdır. Yeni bir çağın; proleter devrimler çağının başlangıcıdır. Savaşı ve sömürsüz bir dünyanın kurulabileceğinin; bunun için gerekli koşulların mevcut olduğunun yaşanarak kanıtlanmasıdır. İnsanlığın bin yıllardır özlemini duyduğu hümanizmanın, bilimsel temellerde hayat bulmasıdır.

Ekim Devrimi, proletarya ve dünyanın tüm ezilenlerine kurtuluş yolunu göstermeye devam ediyor. İşçi sınıfı ve emekçileri, Ekim Devrimi’nin gösterdiği yoldan, sosyalizmden uzaklaştırmayı amaçlayan burjuvazi, Ekim Devrimi’ni çarpıtmak, onun değerlerini karalamak için tüm propaganda araç ve olanaklarını kullanıyor. Buna rağmen eşitlik, özgürlük, adalet, paylaşım,

dayanışma vb. değerler, emekçilerin belleklerinde ve günlük hayatlarında çeşitli biçimlerde yaşamaya devam ediyor.

Ekim Devrimi'ni demokrasiye karşı küçük bir azınlığın darbesi olarak göstermek; emekçilerin tarihini çarpıtarak geleceği kurma iradesini yok etmek isteyen burjuvazi, Ekim Devrimi'ni anti-demokratik ilan etmekle kalmıyor; demokrasi kavramını, yığınları düzene bağlamanın bir aracı haline getirmek istiyor.

İşin paradoksal yanı, bunu, kendi demokrasisini bile inkar etmek zorunda kaldığı, sınıf mücadelesini sık sık anti-demokratik yöntemlerle yürüttüğü, faşist, kralcı, gerici diktatörlükleri destekleyip/beslediği bir dönemde yapıyor. Yığınların demokratik ihtiyacı, özlem ve yönelimleri, burjuvaziyi böyle gelişkili bir tutuma zorluyor.

1 Burjuva Demokrasisinin Ortaya Çıkışı

Demokrasi; Yunanca 'demos' (halk) ve kratos (iktidar) sözcüklerinin birleşiminden oluşur. 'Halk iktidarı', 'halk egemenliği'; azınlığın çoğunluğun kararlarına uyduğu devlet biçimi anlamında kullanılır. Ulus, ulus egemenliği, halk egemenliği, demokrasi kavramlarının tarih sahnesine çıkışı ve yerleşmesi bir anda olmamıştır. Antik Yunan ve Roma demokrasisini bir yana koyarsak, feodal mutlakliğin bağrında gedikler açılması, hükümdarın yetkilerinin denetlenmesi ve giderek kısıtlanması ile olmuştur. Hükümdarın dışındaki kesimlerin ülke yönetiminde söz sahibi olması 13. yy'da başlar. İngiltere'de krallık ile yerel soylular arasında yapılan bir anlaşma niteliği taşıyan Magna Carta; soyluların kralın mutlak egemenliğinde gedik açması anlamına geliyordu. Kralın tanrısal egemenliği yeterli görülmemiş, eksiklikleri ve hatalarının, seçilmişler, en azından kralın dışındaki bir meclis tarafından denetlenmesi ve uyarılması amaçlanmıştır. İlahi güçlerden gelen egemenlik, yer yüzüne doğru inmeye başlamıştır.

Üretici güçlerin gelişmesi, ticaretin yaygınlaşması, kapalı üretim birimlerinin giderek dışa açılması, işbölümünün artmasıyla feodal toplumun bağrında yeni sınıflar geliyordu: Burjuvazi ve proletarya. Ticarete egemen olan, manifaktür sanayisinde pişen burjuvazi, yeni ticaret yolları ve sömürgeler sayesinde hızla büyüyordu. Feodal üretim tarzı ise, burjuvazinin önünde engel oluyordu. Feodal bölünmüşlük, ticareti engelleyen gümrük vergileri, farklı yasa ve statüler, lonca ayrıcalıkları, emekçilerin burjuvazi için çalışabilme 'özgürlüğünü' elinden alan serf sistemi kapitalist gelişmeyi yavaşlatıyordu.

Burjuvazi ekonomik alandaki gelişmesini, siyasal egemenliği ele geçirerek, en azından ona ortak olarak hızlandırmak ve kapitalist gelişmenin önünü açmak istiyordu. Feodal bölünmüşlüğe karşı ulusun birliği, kast sistemi ve hukuksal ayrıcalıklara karşı eşitlik, kişisel bağımlılığı içeren serflikçe karşı özgürlük hedefleniyordu. Burjuvazinin siyasal erke müdahale edebilmesi için, yalnızca küçük bir ayrıcalıklı kasta ait olan yönetme ayrıcalığının kaldırılması gerekiyordu. Soyluların tüm hukuksal ayrıcalıkları kaldırılmalı, tüm vatandaşlar hukuk önünde eşit olmalıydı. Ulusun yönetimi, bir kralın ve onun belirlediği soyluların işi olmaktan çıkmalı, ulusun kendi seçtiği temsilciler aracılığıyla kendini yönettiği bir sistem kurulmalıydı. Ulus egemenliğinin aracı, seçilmişlerden oluşan bir ‘temsilciler meclisi’ydi.

Hollanda (1609), İngiliz (1689) Devrim’leriyle işaretlerini veren ve özellikle Fransız Devrimi’yle (1789) başlayan ‘ulusal egemenlik’ ve ‘demokrasi çağı’; ekonomik olarak gelişen burjuvazinin siyasal yaşama müdahale çabasını ifade ediyordu. Fransız Devrimi, “eşitlik, özgürlük, kardeşlik” sloganı ile tüm halkın katıldığı, ancak esas olarak burjuvazinin siyasal ve ekonomik çıkarlarının hayata geçirildiği burjuva demokratik bir devrimdi.

Demokrasi ve ulusun (halkın) egemenliği mücadelesi, feodalizme karşı burjuvazinin iktidar mücadelesi olarak ortaya çıktı. Kapitalizmin serbest rekabetçi birinci evresinde, burjuvazi, ilerici bir rol oynuyordu. Feodaliteye karşı siyasal ve ekonomik programını, diğer halk kesimlerinin bazı talepleriyle birleştiriyordu. Zaten burjuvazinin programı, bir yönüyle, diğer halk kesimlerinin talepleriyle uyum içerisindediydi. Feodal ayrıcalıkların kaldırılması, hukuksal eşitlik, kişisel hak ve özgürlüklerin tanınması, burjuvazinin feodaliteye karşı mücadelesinin talepleri olmakla beraber, ezilen halk yığınlarının da talepleri ve mücadelesinin ürünüydü.

2 Devlet ve Demokrasi

Demokrasinin klasik tanımlanışı, ‘halkın egemenliği’, ‘halk iktidarı’ ve bu egemenliğin uygulanış biçimi olarak azınlığın çoğunluğun iradesine uymasındır. Burjuva toplumda birçok kavram, burjuvazinin ideolojik bakış açısıyla tanımlanır. Yukarıdaki tanımlamayı, bu nedenle biraz irdelemek gerekir.

İktidar (veya egemenlik) kavramı; bir yanda ‘yöneten’i diğer yanda ‘yönetilen’i öngörür. İktidar olan, iktidar olunan üzerindeki egemenliğini, doğuştan gelen bir yeti veya doğaüstü güçlerle değil, maddi bir aygıtla sağlar. Bu aygıt, devlettir. Demokrasi, bir devlet biçimidir.

Devlet, bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde baskı, zor ve egemenlik aracıdır. Her devlet, egemen sınıf ve onun düzeninin koruyucusu/kollayıcısıdır. Köleci toplumda köle sahipleri sınıfının köleler, feodal toplumda feodal beylerin serfler, kapitalist toplumda burjuvazinin proletarya üzerindeki baskı ve egemenlik aracıdır. Engels, devletin tarih sahnesine çıkışını ele aldığı ‘Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni’ yapıtında, devletin sınıfsal niteliğini şöyle açıklar:

“Devlet ... bu sınıfların çatışması ortasında doğduğuna göre, kural olarak en güçlü sınıfın, ekonomik bakımdan egemen olan ve bunun sayesinde siyasal bakımdan da egemen sınıf durumuna gelen ve böylece ezilen sınıfı boyunduruk altında tutmak ve sömürmek için yeni araçlar kazanan sınıfın devletidir.”

Devlet, sınıfların varlığı, birbirleriyle mücadelesi temelinde ve bu mücadelenin ihtiyacı üzerinden varolduğuna göre, devletin özü, sınıfsal egemenlik aracı ve bir şiddet aleti olmasıdır. Kapitalizmde devlet, burjuvazinin işçi sınıfı ve emekçiler üzerindeki egemenlik aracıdır. İster demokratik, ister faşist olsun, devletin burjuvazinin işçi sınıfı ve emekçiler üzerindeki baskı ve egemenlik aygıtı olma özelliği değişmez.

Günümüzde ‘en demokratik’ devlet bile, kapitalist üretim ilişkileri temelinde yükselir; hukuki, eğitsel ve silahlı güçleriyle onu korur. Üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet en ‘temel hak’tır. Kapitalizmi kutsayan, mülkiyet ilişkilerini yasalastıran hukuk, ‘en üstün’ ilkedir. Eğitim, burjuvazinin işgücü ihtiyacının karşılanması ve kapitalizmin ideolojik planda tek alternatif olarak kabullenilmesini amaçlamaktadır. Ordu, burjuva-kapitalist barbarlığın “iç ve dış güçlere karşı yılmaz savunucusu”; uygulayıcısıdır.

Kısacası ‘en demokratik’ olanı dahil, burjuva devlet, burjuva diktatörlüğünün aygıtıdır. Devletin özü burjuvazinin işçi sınıfı ve emekçiler üzerindeki diktatörlüğü iken, biçimi, demokratik, faşist veya dinci olabilir.

3 Kimin İçin Demokrasi

Burjuvazi ve onun kraldan çok kralcı ideologlarına göre demokrasi, tüm ulus, tüm halk için geçerli bir demokrasidir; sınıflar üstü bir olgudur. Kapitalist ülkelerde varolan demokrasi herkes için geçerli ‘evrensel’, ‘saf’ bir demokrasidir.

Kapitalizmin yalnızca burjuvazi için değil tüm halk için yararlı bir düzen

olduğu yanılması yaratmak isteyen burjuvazi demokrasinin de tüm halk için demokrasi olduğunu propaganda eder. Burjuva demokrasisi dokunulmazlık zırhına sahip olduğunda ve yığınlar buna ikna edildiğinde burjuva kapitalist düzen değiştirilemez bir düzen olarak ilan edilebilir.

Proletarya, hangi ülkede olursa olsun, burjuva demokrasisinin sınırlarını aşmış, kendi iktidarını kurup burjuva kapitalist mülkiyete saldırıya geçtiğinde, burjuvazi ve onun uşakları demokrasi çılgınlıklarına hız vermişlerdir. Kendi demokrasinin yasalarına dahi uymayan burjuvazi, proletarya ve emekçilerin iktidarının “herkes için geçerli” olduğunu iddia ettikleri ‘saf demokrasi’ye uygun düşmediğini, yalnızca “sosyalistler için” demokrasi kurulmaya çalışıldığını iddia etmişlerdir. Sanki herkes için geçerli ‘saf demokrasi’ olabirmiş gibi...

Rusya’da Ekim Devrimi gerçekleşip Sovyet iktidarı kurulduğunda, burjuvazinin karşı devrimci saldırılarının önüne geçmek için, proletarya diktatörlüğü, gerekli önlemleri almıştı. Burjuvaziye dilediğince sömürme özgürlüğü verilmediği gibi, silahlı yıkıcı faaliyetlere giriştiği için seçme/seçilme hakkı, basın, örgütlenme ve eylem özgürlüğü de verilmiyordu. İkinci Enternasyonal’in yozlaşmış ve emperyalist burjuvazinin sözcüleri durumuna gelmiş oportünistleri, Sovyet iktidarının ‘saf demokrasi’nin ‘yüce’ kurallarını bozduğunu, diktatörce yöntemlere başvurduğunu ve yanlış bir yöne saptığını söylüyorlardı. Emperyalist burjuvazinin Sovyet iktidarına yönelik kara propaganda ve askeri saldırılarının ‘sol’dan sözcülüğünü, ‘saf demokrasi’ adına üstlenmişlerdi.

Sovyet iktidarına karşı ‘saf demokrasi’nin savunucusu olarak savaşan İkinci Enternasyonal’in döneş önderlerinden Kautsky’nin burjuvazinin safına geçişini, Lenin şöyle anlatır:

“Scheidemann’lar ve Kautsky’ler, yığınları aldatmak ve güncel demokrasinin burjuva niteliğini onlardan gizlemek için ‘saf demokrasi’ ya da genel olarak ‘demokrasi’den söz ediyorlar. Burjuvazi tüm devlet iktidar aygıtını elinde tutmaya devam etsin, bir avuç sömürücü, eski, burjuva devlet makinesini kullanmaya devam etsin! Bu koşullar içinde yapılan seçimleri, burjuvazinin, ‘özgür’, ‘eşit’, ‘demokratik’, ‘genel’ olarak nitelemekten hoşlanacağı kendiliğinden anlaşılır; çünkü bu sözcükler gerçeği saklamaya, üretim araçları mülkiyeti ve siyasal iktidar sömürücülerin elinde olduğundan, sömürülenler için, yani nüfusun engin çoğunluğu için gerçek özgürlüğün, gerçek eşitliğin söz konusu edilemeyeceği olgusunu saklamaya yararlar. Güncel demokrasinin burjuva ni-

teliğini halktan gizlemek, onu genel olarak demokrasi ya da 'saf demokrasi' olarak göstermek, burjuvazi için yararlı ve zorunludur ve bunu yineleyerek; Scheidemann'lar ve Kautsky'ler gerçekte proletaryanın görüşünden ayrılıyor ve burjuvazi saf-larına geçiyorlar.” (Lenin, Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü, Sol Yayınları, Sf. 112)

Kapitalist ideolog ve yazarların amacı belli propagandalarını bir yana bırakıp, 'iyi niyetli' küçük burjuva sosyalistlerin 'saf demokrasi' hayranlıklarını dikkate alacak olursak, söylenmesi gereken, duruma göre ince bir reformizme, genelde ise kaba bir burjuva demokratiğine düşmüş olduklarıdır. Proletaryanın saflarından uzaklaşıp, küçük burjuvazinin kapitalizmin sınırlarını aşmayan 'saf demokrasi' hayallerine kapılmışlardır. 'İyi niyet'ten bağımsız olarak, 'saf demokrasi', herkes için geçerli bir demokrasi yoktur, mümkün değildir.

Sınıflı toplumlarda, sınıf mücadelesinin varlığı koşullarında, herkes için, tüm sınıflar için demokrasiden, 'saf demokrasi'den bahsetmek, yığınları aldatmak ve kapitalizme yeniden bağlamak amacı ve işlevini bir kenara koyarsak, 'saf'çadır.

'Saf demokrasi' savunucularının yeni argümanlarından birisi 'demokratik sosyalizm'dir. 'Demokratik sosyalizm' denilen 'proje' elbette Marksizm'e, proleter sosyalizmine ve ihtilalciliğe karşıdır; en azından eleştirel yaklaşmaktadır. Proleter sosyalizminin ihtilalci yöntemleri yerine daha 'insancıl', 'demokratik' geçişler önermektedir. Örnek olarak Almanya'da kurulan Sol Parti tartışmalarına katılan iktisatçı Prof. Dr. Klaus Steinitz'in önerisi gösterilebilir:

“Sosyalizm (en azından gelişmiş sanayi ülkelerinde) zor kullanılan, devrimci bir değişim sonucunda değil, politik güç dengelerinde derinlemesine değişime dayanan, uzun ve barışçıl bir transformasyon süreci sonucunda kurulacaktır.” (http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=8367, “Uzun bir transformasyon süreci” Demokratik sosyalizmin ekonomik temelleri nasıl olabilir?)

Steinitz uzun ve barışçıl transformasyon sürecinin sosyalist alternatifin tek şansı olduğunu 'önemle' ekliyor: “Sosyalist alternatifin, en azından Avrupa'da, sadece toplumsal koşulların uluslararası ve birçok ülkeyi içine alan demokratik bir süreç çerçevesinde değiştirilmesiyle bir şansı olacaktır.”

Steinitz'in 'en azından gelişmiş sanayi ülkelerinde' (özellikle Avrupa ülkeleri kastediliyor) barışçıl geçişten bahsedip, diğer ülkeleri dışarıda bırakmasının sebebi Avrupa'da yeterince geliştiğini düşündüğü demokrasiye olan 'bağlılığıdır'. Öyle bir demokrasidir ki; sosyalist alternatif uzun ve barışçıl bir çaba sonucunda; demokratik sınırları aşmadan, devrimci yöntemlere başvurma gereği duymadan iktidara gelebilecektir. Neden olmasın? İşçi sınıfı ve emekçilerin çıkarlarını esas alan, en azından onları dikkate alan bir yönelime demokratik bir toplumda neden karşı çıkılsın? Demokrasi zaten farklı görüş ve düşüncelerin özgürce yarışması ve çoğunluğu kazananın iktidara gelmesi değil midir? Bir yanda işçi ve emekçiler, diğer yanda sermaye sahipleri barış içinde yarışır; çoğunluğu kazanan iktidara gelir; böylece sosyalist alternatifin 'bir şansı' olur. Steinitz'in mantığı tam da böyle işlemektedir.

Steinitz demokrasiyi 'saf'ça överken, sosyalizme geçiş için onun sınırları aşılmaması gereken 'tek şans' olduğunu söylerken; bu şaşılması demokrasinin kapitalist üretim biçimi üzerinde yükseldiği, toplumun sınıflara bölünmüş olduğu, işçi sınıfı ve emekçilerin iktidar aygıtından uzaklaştırıldığı ve demokratik kazanımların emekçilerinin büyük ve zorlu mücadelelerinin sonucu olduğu gerçeğini es geçiyor. Demokrasinin burjuva iktidarının bir biçimi olduğunu anlamıyor. Herkes için, hatta sosyalizme yürüyen işçi sınıfı ve emekçiler için dahi demokrasinin sonuna kadar mevcut olacağına inanıyor.

Ya da inanmıyor; inandırmak istiyor. Ayrıca tartışılması gereken bir mesele.

İdeal biçimiyle örnek verilen günümüz Avrupa demokrasisi ve onun en ilerisi İngiliz demokrasisi dahi, burjuvazinin proletarya üzerindeki sömürüsü; üretilen artı-değere el koyulması, kapitalistler, rantçılar, büyük toprak sahiplerinin egemenliği, İngiliz emperyalizminin Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki sömürgeciliği, kurdurduğu faşist diktatörlükleri, Ortadoğu'daki kanlı işgalleri üzerinde yükselmektedir. Herkes için dağıtıldığı düşünülen 'saf demokrasi', sömürücü kapitalist toplumsal düzenin kanlı toprağından beslenmektedir.

Ancak şu kadarı açıktır; burjuva demokrasisini idealleştirip onu işçi sınıfı ve emekçilerin; ezilenlerin ve genel olarak insanlığın kurtuluş yolu olarak sunanlar, bırakalım toplumsal bilimlerin en temel, en basit ilkelere, sonuçlarını; her emekçi tarafından sorgulandığında, önyargılardan biraz uzaklaşıp değerlendirildiğinde kolayca görülebilecek toplumsal yaşamın pratiği ile sürekli olarak mahkum edilmektedir. İşçi sınıfı ve ezilenlerin burjuva demokrasisi koşullarında nasıl bir sömürüye maruz kaldıkları, en temel insani değerlerin büyük bir çabayla yok edilmek istendiği, burjuva medyasının kara propagandasıyla emekçilerin zehirlendiği gün gibi ortadadır.

Burjuvazi, ezilenlerin mücadelesi sonucu elde edilen demokratik hakları dahi kabul edememekte; her fırsatta ya kaldırmakta ya da içini boşaltıp işlevsiz hale getirmektedir. Birçok Avrupa ülkesinde güvenlik ve ‘teröre karşı mücadele’ bahanesiyle kazanılmış hakları ortadan kaldırdığı veya gerçekleşmesi mümkün olmayan/yoruma açık şartlara bağlandığı görülmektedir. Burjuva demokrasisi her fırsatta burjuva yüzünü; işçi sınıfı ve emekçileri üzerindeki diktatörlüğünü göstermektedir.

İşçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesi yükseldiğinde burjuvazinin, bütün demokratik hak ve özgürlükleri askıya aldığı, yakın zamanda savuna geldiği demokrasiden kolayca vazgeçtiği, kanlı faşist diktatörlükler kurmaktan çekinmediği tarihsel deneyimlerle yaşanmış ve görülmüştür. Steinitz burjuva demokrasisinin üzerinde yükseldiği sömürü mekanizmasını gizleyip ezilenlere demokrasinin sınırlarını aşmamayı tembihlerken burjuvazinin kendi koyduğu yasaları dahi nasıl ayaklar altına aldığı, demokrasinin yalnızca burjuvazinin ihtiyaçlarını karşıladığı sürece anlamlı olduğunu gözardı ediyor.

Alman Sosyal Demokrat Partisinin, sosyalizmin geçici yenilgisi ve emekçilerin devrimci mücadelesinin görece gerilemesiyle sosyal devletçi politikalarından vazgeçip neo-liberal politikaları benimsemesi, iktidarı süresinde burjuva politikalarının kararlı yürütücüsü olması Alman küçük burjuvazisini yeni arayışlara itti. Sosyal Demokrat Partinin giderek kaybettiği tabana oynayan Demokratik Sosyalizm Partisinin (PDS) yönlendirdiği ve içinde bulunduğu bir ittifak partisi olan Sol Parti gündeme geldi. Yukarıda kendisinden alıntılar yaptığımız Steinitz’ın da içinde bulunduğu tartışma sürecinde demokrasi ve sosyalizm yeniden tanımlanırken; burjuva demokrasisi (veya adına sosyalizm denen bir burjuva demokrasisi) bir kurtuluş yolu olarak sunuldu.

Burjuvazinin sosyalizme karşı mücadelesinde başvurduğu veya uygulamak zorunda kaldığı sosyal devletçi politikalara; görece demokratik düzenlemelere gereken ihtiyaç günümüzde daha da azaldı. Sosyalizmin geçici yenilgisi ve işçi-emekçi hareketinin zayıflığı burjuvaziye kazanılmış hakları geri alma fırsatını verdi. Sosyal devletçi politikalar burjuvazi için önemini kaybetti; hatta onun neo-liberal politikalarıyla çelişen bir konuma geldi.

Sosyal demokrat partiler kendilerini var eden maddi koşulları kaybetti. Sosyal demokrat olmaktan çıktılar veya sosyal demokrat politikalar ihtiyaç olmaktan çıktı. Bu da onların, şu veya bu şekilde aldatıp yedekledikleri emekçi ve küçük burjuva yığınların desteğini kaybetmelerine yol açtı. CHP’nin 70’li yıllarda burjuva popülist, bir yönüyle sosyal demokrat niteliğini kaybetmesiyle; burjuva demokrasisi (tam olarak denk düşmese de sosyal demokrasi) alanındaki boşluğu doldurmayı amaçlayan girişimler oldu. Son olarak

U. Uras'ın tartışmaya açtığı yeni bir 'sol' parti; 'sol' cephe bu kapsamda değerlendirilebilir. Sosyal demokratları, 'sosyalistler'i (reformistleri), burjuva demokratları kapsayan bu 'cephe' tartışmasının konumuz açısından anlamı Avrupa'daki örneklerinde görüldüğü gibi demokrasiyi, sınıfsal içeriğinden koparan; burjuva demokrasisini idealize eden, onu (adını 'sosyalizm' koyanlar dahil) bir kurtuluş yolu olarak sunan liberal, burjuva sosyalistlerinin bir tartışması olmasındadır. Yanlış da olsa yeni bir teorik açılım sunmamıştır. Eski burjuva demokrasisi övgüsünü, 'saf demokrasi' hayallerini aşmamıştır.

Öyleyse 'saf demokrasi', burjuva propagandasından başka bir şey değildir. Burjuva demokrasisi, emekçilerin sömürüldüğü, ezilen ve yönetilen bir kouna sürüklendiği koşullarda, emekçiler için bir demokrasi olamaz. O, üretim araçlarına sahip olan, siyasal alanda egemen olan burjuvazi için demokrasidir. Burjuva demokrasisi; burjuvazi için sömürme, yönetme, savaflara sürükleme, toplumun zenginliklerinin onda dokuzuna el koyma özgürlüğüdür. Burjuvazi için gerçekten demokrasi vardır.

Diğer yandan, burjuva demokrasisi, kapitalist düzenin korunması, ezilenlere —özellikle olağanüstü dönemlerde fiilyatta hemen tümü geçersizleşen— bazı haklar tanınarak, sömürü, baskı ve egemenliğin devam etmesi, yani proletarya ve emekçiler için burjuva diktatörlüğünün sürüp gitmesi demektir.

Kapitalist/burjuva demokrasi, burjuvazi için demokrasi, proletarya ve emekçiler için diktatörlüktür.

Ekim Devrimi burjuvazinin ekonomik ve siyasal egemenliğini ortadan kaldırarak, demokrasinin burjuva özünü yok etmiş, sınıf niteliğini değiştirip olağanüstü genişleterek, proletarya ve emekçiler için gerçek anlamda demokrasinin inşasına girişip tarihte yeni bir sayfa açmıştır.

4 Demokrasinin Önemi

Kapitalizm koşullarında demokrasinin, burjuva diktatörlüğünün bir biçimi olduğu gerçeği, demokrasinin önemsiz olduğu anlamına gelmez. Devletin burjuva diktatörlüğünün aygıtı olması, biçiminin faşizm ya da çeşitli türden siyasal gericilik türleri veya demokrasi olmasını anlamsız kılmaz.

Devletin biçimi, toplumun siyasal üst yapısı, önemsiz olmak bir yana, işçi sınıfının mücadelesi açısından küçümsenmez önemdedir.

Demokrasi, burjuva diktatörlüğünün bir biçimi olmakla beraber; elde edilen demokratik haklar, ezilen sınıfların; insanlığın yüzyıllardır süren

mücadelesi ve kültürel birikiminin yarattığı kazanımlardandır. İşçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesi olmadan demokrasi yaşam alanı bulamaz.

Burjuvazinin günümüzde demokrasiyi; doğru deyişle bazı demokratik hakları tanımamasının nedeni, onun çağdaşlığı, insancılığı veya demokrathğı değil, sınıf mücadelesinin burjuvaziyi tavizler vermek zorunda bırakmasıdır. Burjuvazinin ilerici barutunu tükettiği emperyalizm aşamasında, demokrasi, işçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesinin sonucudur, kazanımıdır; bu mücadele olmadan egemen burjuvazinin demokrasi bahşetmesi mümkün değildir. Dahası demokrasi; faşizme, siyasal gericiliğe, emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı işçi sınıfı ve partisi için yığınların kazanılmasının olanaklarının arttığı, önündeki engellerin bir kısmının kalktığı bir siyasal düzendir. Demokrasi mücadelesi; işçi sınıfının kitleleri etrafında toparlamak ve sosyalizme yöneltmesi için önemli bir araçtır.

Demokrasinin emekçilerin mücadelesiyle ortaya çıkan bir kazanım olması ile burjuva diktatörlüğünün bir biçimi olması arasındaki çelişki, 20. yy tarihi boyunca kendini göstermiştir. İşçi sınıfı mücadelesinin yükseldiği ve burjuva egemenliğini tehdit ettiği dönemlerde burjuvazi tüm demokratik hak ve özgürlükleri rafa kaldırmaktan çekinmemiş; demokrasiye bağlılık yeminleri ettikten kısa bir süre sonra en kanlı diktatörlüklerin uygulayıcısı olmuştur. Gelişmiş ülkelerdeki faşizm deneyimleri, sömürge ülkelerde darbeler, faşist diktatörlüklerin işbaşına getirilmesi ve desteklenmesi burjuvazinin demokrasi söyleminin ne kadar ikiyüzlü olduğunun göstergesidir.

5 Ekim Devrimi ve Proleter Demokrasi

Ekim Devrimi, Rusya'da burjuvazinin egemenliğini yıkıp işçi sınıfı ve emekçilerinin iktidarını kurarak, insanlık tarihinde daha önce görülmemiş bir dönem başlattı.

Rusya işçi sınıfı, halk düşmanı ekonomi politikalarına, emperyalist savaşa, büyük toprak sahiplerinin egemenliğine ve burjuvazinin işçi sınıfı üzerindeki sömürüsüne karşı mücadele ederek iktidarı ele geçirdi. Burjuvazinin iktidardan indirilmesiyle hızlı sanayileşme, emekçilerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi, toprak reformu ve barış politikaları hayata geçirildi; işçi sınıfının egemenliği sağlandı.

Ekim Devrimi'nin anlam ve önemi; yeni bir sosyo-ekonomik düzen kurmaya girişmesindedir. Kapitalist üretim ilişkileri ve bu ilişkilerden beslenen burjuva egemenliğini yıkıp, eski anlamıyla işçi sınıfı olmaktan çıkan bir

sınıfın; proletaryanın egemenliğini gerçekleştirerek, üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyete dayanan üretim ilişkilerini inşaaya koyulmasındadır.

Ekim Devrimi'yle kurulan sosyalist toplum; kapitalist demokrasinin aşılmasının zeminini oluşturmuştur. Kapitalist temelde yükselen demokrasi, sömürü, baskı ve burjuva egemenliğinin devamı/korunması anlamına gelirken, sömürünün, işsizliğin olmadığı sosyalist temelde yükselen bir demokrasi, eski toplumun ezilen çoğunluğunun demokrasisi olarak, emekçilerin egemenliği anlamına gelir. Burjuva diktatörlüğünün aldatmaya uygun bir dille ifade edilmesinden başka bir şey olmayan 'saf demokrasi' ile, emperyalist ideologların çarpıttığı 'proletarya diktatörlüğü'nün ayrım noktası budur.

"Diktatörlüğe karşı demokrasiyi savunmak" adına 'proletarya diktatörlüğü' yerine 'saf demokrasiyi' öneren küçük burjuva reformistler, daha insancıl, "özgürlükçü", eşitlikçi ve sanki demokratik olmayanı olanaklıymış gibi, "demokratik bir sosyalizm" kurgulayıp önermekte birbirleriyle yarışıyorlar. Oysa genel bir 'saf demokrasi' yoktur, burjuvazinin diktatörlüğünden başka şey olmayan burjuva demokrasisi vardır; benzer şekilde, söz konusu olan, genel bir diktatörlük değildir, Ekim Devrimi'ne gelinceye kadar tarihin tanımadığı ölçüde demokratik olan, proletarya ve emekçilerin burjuvazi tarafından gösterilen direnci kırmak amacıyla kurulan diktatörlüğüdür.

* * *

İşçi sınıfı ve emekçilerin demokrasisini anlamayan, burjuvazinin vaatlerinden başı dönen eski 'solcu', liberal, küreselleşmeci, AB'ci bilumum 'sosyalist' yeni sosyalizm modelleri inşa etme çabasındalar. Yeni bir çaba değil. Proleter sosyalizmine karşı, ilerici niteliği yadsınamayacak ütöpik sosyalizm modellerini saymazsak; bilimsel sosyalizm karşısında olan, ona karşı savunulan anti-Marksist, toplumsal bilimlere taban tabana karşı birçok model ve proje üretilmiştir. Örneğin Steinitz sosyalizmini ya da 21. yy. sosyalizmini şöyle tanımlıyor:

"Sosyalizm bizim için özgürlüğün, eşitlik ve dayanışmanın, emansipasyonun, adaletin, doğanın korunmasının ve barışın birbirlerinden koparılamayacak bir biçimde içinde bütünleştikleri bir değerler sistemidir."

Başka bir yerde değerler sistemini aşarak şöyle diyor:

“Bizim için sosyalizm insanın insan tarafından sömürülmesine, ataerkil baskıya, doğanın talan edilmesine karşı, insan kültürünün korunup geliştirilmesi, yurttaşlarının sorunlarını demokratik bir biçimde çözdüğü bir toplum için harekettir.”

Yanlış, temeldedir. İçeriği tartışmadan önce sorun yöntemdedir. Steinitz sosyalizmi; insanlığın sorunlarına karşı getirilen bir çözüm önerisi, bir proje olarak tanımlıyor. Sosyalizm elbette işçi sınıfı ve emekçiler; tüm ezilenler için sömürsüz bir yaşam kurulması, kapitalizmden kaynaklanan birçok sorunun ortadan kalkması anlamına gelir. Ama yalnızca sorunların çözümü için sunulan bir proje olarak anlaşıldığında herhangi bir ütopyadan farkı kalmaz.

19. yy. ütöpik sosyalistlerinin temel yanlışı, insanlığın kurtuluşunu, kendi kafalarında tasarladıkları ideal, eksiksiz, mükemmel sistemlerde aramalarıydı. Ayakları maddi gerçeklere ve toplumsal zemine basmıyor; ‘idealar dünyası’nda mutlu yaşamlar kurmaya çalışıyorlardı. Steinitz de sömürü ve baskının olmadığı, kültürün korunup geliştirildiği, sorunların demokratik yöntemlerle çözüldüğü bir toplum tasarlıyor. Ancak bazı gerçekleri unutuyor. Kapitalist sömürü ilişkilerini, burjuvazinin diktatörlüğünü, işçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesini... Yaşamın gerçekleri, toplumsal hareketin yasa ve eğilimleri temel alınmadan, tarihi koşullayan sınıf mücadelesi görmezden gelirken bilimsel bir çabadan bahsedilemez.

İş, toplumsal gerçeklerden, yasa ve eğilimlerden kopmaya; Marksizm’den (uzaklaşmaya demek az kalır) tamamen kopmaya gelince proje ve model üretmek de kolay oluyor. Hem yoksulluğun, işsizliğin ve sömürünün olmadığı sosyalizm olsun, hem de burjuva demokrasisinin ‘baş döndüren’ mekanizmaları korunsun. Öyleyse sosyalizm; (eğer sakıncası yoksa ve mümkünse) “özgürlükçü, özyönetimci, enternasyonalist, demokratik planlamacı, ekolojist, militarizm karşıtı ve feminist bir sosyalizm” (ÖDP Programından) olsun.

Sosyalizm baskıcı, milliyetçi, doğa düşmanı, militarist, kadın düşmanı olmasın...

Ama özellikle ‘özgürlükçü’ olsun. Baskıcı, diktatörce, anti-demokratik olmasın...

Sosyalizmin temel niteliklerinin sanki bir tercih meselesiymiş gibi sunulması bir yana burjuvazinin demokrasi ve özgürlük kavramlarını çarpıtması, demokrasi ve özgürlüğün yalnızca kapitalizmde sağlanabileceği aldatmacasının oportünistler ve 21. yy sosyalistlerince benimsenmesi, yeni sosyalizm modellerine yol açmıştır.

Sosyalizmde demokrasi ve özgürlük vardır; hem de tarihte daha önce

görülmemiş kadar geniş bir demokrasi ve özgürlük... Ancak sosyalizmde demokrasi burjuvazi ve sömürücüler için değil işçi sınıfı, emekçiler ve tüm ezilenler için bir demokrasidir. Demokrasi ve özgürlük olmadan sosyalizm olmaz. Sosyalizmin başına özgürlükçü, demokratik kelimelerini koymak anlamsız olmanın yanında; büyük bir teorik yanılgıya; dahası burjuvazinin demokrasi yaygaralarından etkilenmeye, burjuva demokrasisine hayranlığa işaret eder.

Tam da böyledir. Burjuva demokrasisine hayranlık... Proleter demokrasiyi anlamamak hem de burjuva demokrasisinin penceresinden bakıldığından karşı olmak... ‘Demokratik’, ‘özgürlükçü’ sosyalizm; ama proleter demokrasinin olmadığı bir ‘özgürlükçü’, ‘demokratik’ sosyalizm... Liberal sosyalistlerimize göre demokrasi ve özgürlük tüm insanlık içindir; ya da burjuvazi öyleder.

Aslında sosyalizmde ‘özgürlükçü’lük; adını tam olarak koymasa da klasik bir kapitalizm övgüsüdür. Bu övgüye göre sosyalizm baskıcıdır; anti-demokratiktir. Kapitalizm ve serbest piyasa demokrasinin yaşam bulabileceği bir zemindir. Demokrasi ise vazgeçilmezdir; tüm insanlık içindir. Zaten bizim ‘özgürlükçü sosyalizm’cilerimiz ideal toplumlarını tanımlarken kullandıkları özgürlük, dayanışma, eşitlik, çevreye duyarlılık, feminizm inceltmiş, reforme edilmiş ‘kamucu’ bir kapitalizmin ötesine geçemiyorlar. Geçemiyorlar; çünkü sosyalist olmanın temel kıstaslarından birisi olan sınıf mücadelesini (bu yeterli değildir) ve sınıf mücadelesinin zorunlu bir sonucu olarak proletarya diktatörlüğünü reddediyorlar. Hem de demokrasi adına; adını koymak gerekir; burjuva demokrasisi adına...

Sosyalizm anlayışlarında ne sınıf mücadelesi, ne de proletaryanın egemen sınıf olarak örgütlenmesi vardır. 19. yy ütöpik sosyalistlerinden bile daha geri bir anlayış. Proletaryanın iktidarının olmadığı, proleter demokrasinin olmadığı, burjuva demokrasisinin korunduğu bir sosyalizm tarif ediyorlar. Böylesi daha kolay... Burjuvazinin iktidarına dokunmayacağını vaat eden, proleter demokrasiyi karşı olduğunu ilan eden; kendisini yalnızca burjuva demokrasi, özgürlük, dayanışma, feminizm, ekoloji kavramlarıyla açıklayan bir sosyalizm, her şey olabilir ama işçi sınıfı, emekçiler ve tüm ezilenler için bir kurtuluş yolu olamaz.

Demokrasi ve diktatörlük kavramları sınıfsal içeriklerinden kopararak ele alındığında, hiçbir gerçekliği ifade etmez. Emekçileri ve ezilen yığınları aldatmak, burjuva/kapitalist düzene bağlamak üzere birer araca dönüşürler.

Proletaryanın, siyasal iktidarı fethetmek ve ele geçirdiği iktidarı korumak için; sömürücülerin gösterdikleri en zorlu, en öfkeli direnci kırması gerekir. Bu, ancak, yenilen, iktidardan indirilen; sömürme ve yönetme araçlarına el

konulan burjuvazinin ve destekçisi emperyalist haydutların kapitalizmi geri getirme çabalarına karşı gerekli önlemler alınarak yapılabilir. Kapitalizmi geri getirmeye çalışan burjuvaziye karşı gerekli önlemleri almak, onun mülkiyetine el koymak, siyasal iktidarını yıkmak, burjuvazi için, adı beğenilse de beğenilmesede, ‘proletarya diktatörlüğü’dür. Proletarya diktatörlüğü iradi bir tercih meselesi değil, komünizme geçişte zorunlu olan ilk aşamadır. Lenin, proletarya diktatörlüğünün zorunluluğunu şöyle açıklar:

“Proletarya diktatörlüğü, sömürücüleri alaşağı etme ve dirençlerini kırma aracı olarak yalnızca tamamen meşru değil, ama savaşa yol açmış ve yeni savaşlar hazırlayan burjuva diktatörlüğüne karşı tek savunma olarak tüm emekçi yığınlar için tamamıyla zorunludur da.” (Lenin, Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü, Sol Yayınları, sf. 125)

Yalnızca proletarya değil, her sınıf iktidara geldiğinde, yenilen sınıfların direncini kırmak için kendi diktatörlüğünü kurmak zorundadır. Paris Komünü’nü yıkan Fransız burjuvazisi proletarya üzerinde kendi diktatörlüğünü yeniden kurarken, binlerce proleterı kurşuna dizmekten, ölüleri ölmeyenlerle beraber toprağa gömmekten ve en vahşi katliamlardan çekinmemiştir. Dahası, çokça övülen, ‘saf demokrasi’ yandaşlarının çarpıtarak savunageldikleri Fransız Burjuva Devrimi’nde, burjuvazi, kralcılara ve soylulara demokrasi vermek bir yana, onların karşı koyuşlarını diktatörlükle bastırdı.

Proletarya diktatörlüğü, yığınları ancak gerçekleri göstererek komünizme ilerletebilir. Burjuvazi, yığınları aldatmak ve kapitalist düzene bağlamak için, kendi demokrasisinin proletarya ve emekçiler üzerinde bir diktatörlük olduğunu gizler. Onu, ideologları aracılığıyla allayıp pullamaya; gerçekleri çarpıtmaya çalışır.

Proletarya iktidarının geniş emekçi yığınları aldatmaya ihtiyacı yoktur. Proletarya iktidarı, burjuvazi ve sömürücüler için bir diktatörlüktür. Öyle bir diktatörlüktür ki; burjuva iktidarı yıkılmış ve üretim araçlarına proletarya tarafından el konulmuştur. Proletarya, iktidarının burjuvazi için bir diktatörlük olduğunu saklamaz. Proletarya diktatörlüğü, diğer yandan, geniş emekçi yığınlar için üretim araçlarına sahip olmak, devlet yönetimine katılmak, kendi çalışma ve yaşam koşullarını belirlemek anlamına gelir. Proletarya diktatörlüğü, işçi sınıfı ve geniş emekçi yığınlar için gerçek anlamda demokrasi demektir.

“Proleter demokrasi, nüfusun engin çoğunluğunun ta kend-

isi yararına, sömürülenler ve emekçiler yararına, demokrasiyi dünyanın hiçbir yerinde olmadığı denli geliştirmiş ve yaymıştır. ... Proleter demokrasi, herhangi bir burjuva demokrasiden bir milyon kez daha demokratiktir; Sovyetler iktidarı, burjuva cumhuriyetlerin en demokratısından bir milyon kez daha demokratiktir.” (Lenin, Proleter Devrimi ve Dönek Kautsky, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, sf. 28-29)

* * *

İşçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesi sonucu kazanılmış olan demokratik hak ve özgürlükler, burjuva/kapitalist egemenliğin sınırları içinde kaldığı sürece emekçiler için tam olarak kullanılabilen haklar olamazlar. (Bu durum, demokratik hakları işçi sınıfı mücadelesi için önemsiz kılmaz.)

Burjuva demokrasisinin sınırları içerisinde proletaryanın bazı haklara sahip olduğu doğrudur. Örneğin, propaganda özgürlüğü. Oldukça yüklü bir sermaye gerektiren propaganda araçları, eğitim kurumları burjuvazinin elindeyken, burjuvazi ile proletarya arasında eşit bir özgürlükten söz etmek mümkün mü? Çokça övülen Avrupa demokrasisinin basın özgürlüğü. Kağıt fabrikaları, büyük baskı makineleri, gelişmiş teknolojik olanaklar medya tekelinin elindeyken; sermayenin basın üzerindeki egemenliği bu kadar net ve açıkken, kimin için basın özgürlüğü? Demokrasinin olmazsa olmazı temsil hakkı; burjuvazi olağanüstü propaganda ve medya iletişim araçlarını, dahası devlet iktidarını elinde tutarken, Meclis’te temsil kim için bir haktır? Ulusal Meclis, kapitalistlerin istek ve ihtiyaçlarına göre şekillendirilirken ve sermaye bunun tüm araçlarına sahipken, kimin meclisidir?

Proleter demokrasi; işçi sınıfı ve emekçiler için demokratik hakların kullanılmasının koşullarının yaratıldığı bir demokrasidir. Kağıt, baskı, dağıtım ve teknolojik olanakların proletaryanın elinde olduğu koşullarda, basın, yayın ve propaganda özgürlüğü; halkın çalışma ve yaşam koşullarının geliştirilmesi ile ulaşım, seyahat, eğitim, güvenli bir gelecek hakkı; bilimsel, sanatsal ve kültürel alanlarda bireysel gelişme özgürlüğü; toplumsal mülkiyetin egemen olduğu bir toplumda iktidarın sermayenin tekelinden kurtulması ve emekçilerin gerçek anlamda temsil özgürlüğü, burjuva parlamentarizmin rüşvet, borsa ve ahlaksızlık batağından kurtulmuş halkın çıkarlarını temel alan demokratik bir yönetim sistemi proleter demokrasinin özellikleridir. Proleter demokrasi halk yığınları için gerçek demokrasidir.

Ekim Devrimi, proletaryanın iktidarıyla gerçek bir demokrasinin başlangıç noktası olmuştur. Sömürücü bir azınlığın çoğunluk üzerindeki ege-

menliği ortadan kaldırılmış; azınlığın iktidar olduğu burjuva demokrasisi aşılmıştır. Tarih ilk kez çoğunluğun sömürücü bir azınlık üzerindeki egemenliğine tanık olmuş; emekçi yığınların iktidarda olduğu, ona hizmet eden proleter demokrasi kurulmuştur:

“Burjuva demokratik cumhuriyetinde ‘zgrlk’ aslında zengin olan için zgrlkt. Proleter ve çalışan köylüler, bundan, kendi güçlerini sermayeyi alaşağı etmek, burjuva demokrasisinin üstesinden gelmek amacıyla yararlanabilirdi ve yararlanmalıydı da, ama gerçekte çalışan yığınlar, genel bir kural olarak kapitalizm koşullarındaki demokrasiden yararlanamamışlardı.

“Sovyet ya da proleter demokrasisi, dünyada ilk kez yığınlar için, çalışan halk için, fabrika işçileri ve kk köylüler için demokrasiyi yaratmıştır.

“Dünya, nüfusun çoğunluğu tarafından kullanılan siyasi iktidarı, bu çoğunluk tarafından fiilen kullanılan iktidarı, Sovyet yönetimine benzer bir biçimde bugüne dek henüz görmemiştir.” (Lenin, Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü, Sol Yayınları, sf. 146)

6 Proleter Demokrasinin Organları: Sovyetler

Sınıflı toplumlarda devlet egemen azınlığın baskı ve sömürü aygıtı olduğundan, yığınların yönetime katılması gibi bir sorun yoktur.

En gelişmişinden en geri kalmışına, hatta açık diktatörlüklere kadar, çeşitli ülkelerde seçimler ve seçimler sonrasında oluşturulan parlamentolar vardır. Yaygın olan görüşe göre, parlamentolar, halkın iradesinin temsilcisi ve halkın yönetme veya yönetime katılma aracıdır. Burjuvazinin istediği, halkın, 5 senede bir kendisini yönetecek egemen sınıf partilerinden birisini seçmesidir. İktidarda olan parti kredisini tükettiğinde, ona muhalif, ama aynı ya da benzer politikaların takipçisi başka bir burjuva partiyle yer değiştirmesidir. Bu, halkın iradesinin tecelli etmesi olacaktır!

İşçi sınıfı ve emekçilerin iktidarında, yığınlar için demokrasi, 5 senede bir yapılan ‘oy kullanma’ işlemiyle sınırlı olamaz. Proleter demokrasi; kapitalizmde yönetilen bir sınıf olan işçi sınıfı ve emekçilerin, devrimci işçi partisi önderliğinde yönetmeyi öğrenmesi, devlet idaresine katılması ve yn vermesini gerektirir. Yığınların devlet idaresine katılmasının aracı, bütün ezilen

ve sömürülenleri, işçileri ve köylüleri kucaklayan kitle örgütleri ve iktidar organları olan Sovyetlerdir.

1905 Rus Devrimi'nde ortaya çıkan, devrimin yığın örgütü olarak devrimi yöneten Sovyetler, 1917 Şubat Devrimi'yle daha sağlam temeller üzerinde kuruldu. Ekim Devrimi; Sovyetlerin yarattığı güç ve yığınların fiili demokrasisi üzerinden gerçekleşmiştir dersek abartı olmaz.

Ekim Devrimi'yle tarihte ilk kez ezilen ve sömürülen yığınlar iktidara gelmiş; demokratik hak ve özgürlüklerden gerçek anlamda yararlanmanın ötesinde Sovyetler aracılığıyla siyasal yaşama ve devlet yönetimine katılmıştır.

“En demokratik cumhuriyetlerde bile, yasa karşısında eşit haklara sahip olmakla birlikte, siyasal yaşama katılma ve demokratik hak ve özgürlüklerden yararlanmaktan binlerce yol ve kurnazlıkla uzak tutulmuş bulunan yığınlar, şimdi devletin demokratik yönetimine, durmadan ve zorunlu olarak ve üstelik kesin bir biçimde katılmış bulunmaktadır.” (Lenin, Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü, Sol Yayınları, sf. 126)

Sovyet iktidarının ayırt edici niteliği tüm devlet aygıtının temelini kapitalizm tarafından ezilen sınıfların; işçi ve emekçilerin yığınsal örgütlenmesi (Sovyetler) olmasıdır. Burjuva demokrasisi ve parlamentarizm yığınları yönetim aygıtından uzaklaştıracak şekilde örgütlenmişken, Sovyetler iktidarı, yani proletarya diktatörlüğü yığınları yönetim aygıtına yakınlaştıracak biçimde örgütlenmiştir.

Sovyetler iktidarı, burjuva demokrasisinin her zaman ve her yerde vaat ettiği, ama kapitalizmin egemenliği nedeniyle hiçbir zaman gerçekleştirmediği, yurttaşların din, dil, ırk, milliyet ve cinsiyet bakımından eşitliğini iktidarının ilk yıllarından itibaren derhal uygulamıştır. Bu eşitliğin yaratılabileceği özgür ortamı, üretim araçlarının özel mülkiyetini kaldırarak sağlamıştır.

Ezilen ve baskı altına alınan; dil ve kültürlerinin kullanılması engellenen uluslar Sovyet iktidarıyla kendi kaderlerini tayin etme hakkına sahip olmuşlardır. Onlarca ulusu baskı altına alan ‘Uluslar Hapishanesi’nden, halkların kendi dil ve kültürlerini özgürce kullandıkları, bununla da yetinmeyip kendi siyasi, ekonomik ve kültürel yönetim ve gelişim araçlarına sahip olduğu bir devlet örgütlenmesine geçilmiştir. Ulusların kaderlerini tayin hakkı, Sovyet iktidarıyla birlikte hayata geçirilmiştir.

Sovyet iktidarıyla farklı din mensuplarına yönelik baskılar ortadan kaldırılmış, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrıldığı, kilise egemenliğine

son verildiği, tüm yurttaşların din ve vicdan özgürlüğünün, farklı dinlere mensup olma veya hiçbir dine mensup olmama özgürlüğünün tanındığı, devletin dinler karşısında tarafsız kaldığı laik bir devlet kurulmuştur. Dine ve hurafelere dayanan eğitim sistemi ortadan kaldırılmış; gerçekliğe ve bilime dayanan bir eğitim sistem kurulmuştur.

Sovyet iktidarıyla eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, barınma vb. temel insan hakları tüm yurttaşların ulaşılacağı biçimde sağlanmış; çalışma ve yaşam koşulları emekçilerin çıkarları doğrultusunda yeniden şekillendirilmiş; böylece yığınların siyasal yaşama katılmasının, entelektüel ve kültürel gelişmelerinin önü açılmıştır.

Sovyet iktidarıyla işçi sınıfı ve emekçiler, en demokratik burjuva cumhuriyetlerde bile sahip olamadıkları kağıt, baskı ve dağıtım tekellerine, gelişmiş teknolojiye cihazlara ve iletişim olanaklarına sahip olmuşlardır. Basın tekelinin büyük olanakları ve eşitsiz rekabeti ortadan kaldırılarak, basın ve yayın özgürlüğü gerçek anlamda sağlanmıştır. Toplanma, örgütlenme, siyasal yaşama katılma özgürlüğü önündeki kapitalizmden kaynaklanan engeller kaldırılmıştır.

Ülkenin ekonomi politikaları, 5 yıllık planların hedefleri, çalışma yaşamının düzenlenmesi, kültürel alandaki gelişmeler, yeni yasal düzenlemeler vb. tüm konular, Sovyetlerde tartışılmış ve buradan çıkan eğilimler üzerinden karara bağlanmıştır.

1936 yılında kabul edilen Sovyet Anayasası, milyonlarca Sovyet yurttaşının katıldığı toplantılarda tartışılmış, yüz binlerce insan toplantılarda söz almış ve binlerce öneri getirilmiştir. Tarih, ilk defa, hazırlanışına yığınların katıldığı, söz aldığı; bizzat kendisinin hazırladığı bir Anayasa'ya tanık olmuştur. Faşizme karşı bir iddianame niteliği taşıyan bu Anayasa, hazırlanış ve içeriğiyle yalnızca Sovyetler Birliği'nde değil, kapitalist ülkeler proleterya ve emekçilerinde de büyük bir coşku yaratmış; kapitalist ülkelerde birçok demokratik düzenlemeye yol açmıştır.

Sovyetler, Ekim Devrimi'yle kurulan proleterya diktatörlüğü için yaşamsal bir öneme sahip olan işçi ve emekçilerin siyasal yaşama katılmasını, yığınları siyasal hayattan uzaklaştıran parlamentarizmin aşılmasını, böylece işçi demokrasinin gerçekleşmesinin olanaklarını sağlamıştır. Proleteryanın mücadelesinin ortaya çıkardığı bu örgüt biçimi, proleter demokrasinin temel dayanağı olmuştur.

7 Demokrasinin Aşılması

Ekim Devrimi'yle kurulan proletarya diktatörlüğü, sosyalizmi ve Sovyet demokrasisini inşaya girilerek komünizme giden yolu açtı. Proletaryanın tarihsel amacı ve ilerleyişi; proletarya dahil tüm sınıfların ortadan kaldırılması, sınıf çelişkileri, devlet ve ordunun olmadığı; eşitliğin ve özgürlüğün egemen olduğu bir dünya kurmaktır. Sınıflar ve sınıfların varlığına dayanan devlet aygıtı ortadan kalkmadığı sürece gerçek bir eşitlik ve özgürlükten bahsetmek olanaklı değildir.

Proletaryanın egemen sınıf konumuna gelmesi bu yolda atılmış bir adımdır. Kapitalizmden komünizme geçişte, başka bir deyişle kapitalizmden miras kalan temel üzerinde komünizmin inşasında proletarya diktatörlüğü zorunlu bir aşamadır.

Proletarya, burjuvazinin siyasal egemenliğini alaşağı ettikten sonra, kapitalist üretim ilişkilerini parçalarken yerine sosyalist üretim ilişkilerini inşa eder. Sosyalizmin inşası, yalnızca iyi niyete dayanan 'halkçı' bir çaba değil, proletarya ve onun devrimci komünist partisinin önderliğinde, sınıf savaşımına dayanan; bilimsel bir teorinin kılavuzluğunda yürütülebilecek bir süreçtir. Bu süreç, yalnızca öncü ile değil, ancak yığınların işi ele alması ve doğrudan katılımı ile, yani proleter/Sovyet demokrasisi ile ilerleyebilir.

Üretici güçlerin gelişmesi, sınıf farklılıklarının, kafa ve kol emeği arasındaki çelişkinin azalması, sınıfsal egemenlik aracı olan devletin giderek bir zorunluluk olmaktan çıkarak sönmeye yüz tutması, gerçek eşitlik ve özgürlüğe açılan kapıdır.

Devletin sönmesi, bir tarafta yöneten bir tarafta yönetilen ayrımının bütünüyle kalkmasını gerektirir. Toplumun bir kısmının yönetim işleriyle uğraştığı, diğer kısmının yönetimin dışında kaldığı ya da az çok katıldığı yapının değişmesini, politik yönetimden, insan ve insan gruplarının yönetiminden "şeylerin yönetimine" geçilmesini gerektirir.

Sosyalizmin gelişmesi ve komünizme ilerlemek için emekçilerin devlet yönetimine katıldığı proleter demokrasinin tesisi şarttır. Devlet işlerinin basitleşmesi, sınıfların ortadan kalkması ve yığınların devlet yönetimine tam olarak katılması, böylece yöneten ve yönetilen ayrımının kalkması, yöneten ve yönetilenin aynı özünde birleşmesi yönetilecek, aynı anlama gelmek üzere baskı altında tutulacak kimsenin kalmaması ile devlete gereksinim ortadan kalkar. Devlet misyonunu tamamlamış ve tarihin çöplüğüne atılmayı hak etmiş olur.

Devletin sönmesi, yığınların yönetim işlerini ellerine alması, demokrasinin tam anlamıyla yaşam bulması; bir yönetim biçimi olan ve yöneten-yönetilen ayrımını zorunlu kılan demokrasinin aşılması anlamına gelir.

Lenin bir devlet biçimi olan demokrasinin, dolayısıyla zorun ortadan kalkmasının komünizme geçişle olacağını söyler:

“Biz devletin, yani tüm örgütlenmiş ve sistemli zorun, genel olarak insanlar üzerinde uygulanan her türlü zorun ortadan kalkmasını son erek olarak alıyoruz. ... sosyalizm, evrimi içinde komünizme varacak ve sonuç olarak, insanlara karşı zora başvurma zorunluluğu, bir insanın bir başka insana, nüfusun bir bölümünün nüfusun öteki bölümüne boyun eğme zorunluluğu büsbütün ortadan kalkacaktır; çünkü insanlar, zor ve boyun eğme olmaksızın toplum halinde yaşamının yalın koşullarına uymaya alışacaklardır.” (Lenin, Devlet ve İhtilal, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, sf. 92)

Tarihte her olgu geçici ve görecelidir; mutlak değildir. Devlet nasıl tarihin değişmez bir olgusu olmayıp bir başı ve sonu varsa; demokrasi de, burjuva-demokratlarımızın, küçük burjuva ‘saf demokrasi’ hayranlarımızın söyledikleri gibi mutlak değildir. Tarihin ilerleyişi içerisinde, belli maddi koşullar olgunlaştığında doğuşu; yine başka maddi koşullar ortaya çıktığında sönmesi söz konusudur. Proleter demokrasi ile yığınların devlet yönetimine katılması, demokrasinin gerçek anlamda yaşam bulması, aynı zamanda, demokrasinin aşılmasının başlangıç noktasıdır.

8 Ekim Devrimi’nin Yolunda!

18. ve 19. yy’da demokrasi için mücadelenin önderliğini yapan burjuvazi, halka egemenlik, halk iktidarı vaat etmişti. Oysa feodal sömürücü sınıflar iktidardan indirildiğinde, başka bir sömürücü sınıf olan burjuvazinin iktidarı kuruldu. Halka kalan iktidar değil, burjuvazinin vahşi sömürüsü ve kapitalist egemenliği oldu. Feodaliteye karşı sövüp sayan burjuvazi, işçi hareketi yükseldiğinde proletaryaya karşı feodal beylerle ittifak yapmaktan çekinmedi, ilerici niteliğini giderek kaybetti. Emperyalizm çağında tekelleşen, ilerici barutunu tüketen egemen burjuvaziye, artık demokrasinin değil siyasal gericiliğin temsilcisi haline geldi.

Burjuvazinin demokratlığı başından itibaren ikiyüzlü olmuştur. Vaatleri

kapitalist üretim ilişkileri sürdükçe ya gerçekleşemez olarak kalmış ya da kullanılması için gerekli nesnel koşullar varolmamıştır.

Ekim devrimi, işçi sınıfı ve emekçiler için yalnızca yeni bir demokrasinin, Sovyet demokrasisinin doğuşunu ifade etmez. SSCB’de yeşeren demokrasi, kapitalist ülkeler proletarya ve emekçilerine esin kaynağı olmuş, onların mücadelelerine büyük manevi destek sağlamış, burjuvaziyi sosyalizm karşısında tavizler vermek zorunda bırakmıştır. Sovyet demokrasisinin açtığı yoldan ilerleyen işçi sınıfı ve emekçiler burjuva iktidarlarını yıkmışlar; güçlerinin yetmediği ülkelerde ise burjuvaziyi önemli tavizlere zorlayarak bir çok demokratik hak ve özgürlükleri kazanmışlardır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan sosyal devletçi politikalar, emekçilere sağlanan eğitim, sağlık, sosyal güvenlik hakkı, söz, basın, düşünce ve örgütlenme özgürlüğündeki ilerlemelerde Ekim Devriminin yarattığı Sovyet demokrasisinin büyük etkisi ve payı vardır.

Ekim devrimi yalnızca Sovyet halklarının değil kapitalist ülkeler proletaryasının, ülkemiz işçi sınıfı ve emekçilerinin mücadelesine de yol göstermiştir. Bugün giderek yok edilmeye çalışılsa da tüm bu kazanımlar Ekim devriminin mirası üzerinde yükselmektedir.

Proletarya, kendisiyle beraber tüm ezilenlerin kurtuluşu için mücadelede emperyalizme ve işbirlikçi gericiliğe karşı bağımsızlık ve demokrasinin **biricik** tutarlı savunucusudur. Gericiliğe karşı demokrasi mücadelesi veren proletarya, tarihsel görevini yerine getirebilmek için, aynı zamanda, burjuva demokrasisinin sınırlarını, onun burjuva/ikiyüzlü niteliğini bilmeli; üzerinde yükseldiği kapitalist üretim ilişkilerini parçalayarak, proletarya ve tüm emekçilerin iktidarını, proleter demokrasiyi kurmalıdır.

Uluslararası burjuvazi, Ekim Devrimi’ni çarpıtmak için elinden geleni yapacaktır. Burjuva demokrasisini sınıfsal içeriğinden koparıp, demokrasi yaygaralarıyla yığınları kapitalizme bağlamak için çabalayacaktır. Küçük burjuva ‘sosyalist’leri, dönekele ve paralı-maaşlı ideologlarıyla toplumun düşünsel yaşamına müdahale etmeye çalışacaktır. Proletarya ve onun devrimci komünist partisi, burjuvazinin bu kara propagandasına karşı mücadeleyle yetinmeyecek; yeni Ekim’lerle sosyalizmin bayrağını ülkemizde de dalgalandıracaktır!